

SISÄ-SAVON TERVEYDENHUOLLON KUNTAYHTYMÄ

SELVITYS KUNTAYHTYMÄN PURKAUTUMISEN VAIHEISTA

LUONNOS

KESÄKUU 2022

LUOTTAMUKSELLINEN

LUONNOSRAPORTTI TIEDOKSI

Tämä luonnosraportti annetaan teille tiedoksi ennen työmme valmistumista ja on sen mukaisesti korjausten ja muutosten kohteena.

Se ei välttämättä vielä esitä kaikkia olennaisia asioita ja saatavillamme olevaa tietoa. Pidätämme oikeuden poistaa, lisätä tai muutoin muokata sen sisältöä.

Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä
Luonnos

BDO Oy
Vattuniemenranta 2
00210 Helsinki

Puhelin: +358 (0)20 743 2920
www.bdo.fi

Olemme avustaneet Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymää purkautumisen selvittämisessä sote-uudistuksen johdosta.

Raportti on laadittu BDO:n tarjouksen 14.2.2022 ehtojen mukaisesti. Toimeksiannon sisällön laajuus ja sisältö ovat tilaajan vastuulla. Raportti on tarkoitettu Toimeksiantajalle. BDO ei ole vastuussa kolmansille osapuolille, mikäli Raportti näille mahdollisesti esitetään tai joiden käsiin se mahdollisesti joutuu.

Tämän toimeksiannon tarkoituksena ei ole suorittaa tilintarkastusta. Tilintarkastuksen tarkoitus on antaa lausunto tarkastuksen kohteesta tai sen osista, emmekä tässä selvityksessä anna vastaavaa lausuntoa toimeksiannon kohteesta tai sen osista.

Toimeksiantosopimuksemme mukaisesti olemme tehneet tiettyjä analyyskejä sisäistä käyttöönne varten sekä osallistuneet palaveriin kuntayhtymän edustajien kanssa.

Tässä raportissa ja sen mahdollisissa liitteissä esitämme toimenpiteiden ja niihin liittyvien johtopäätösten tulokset. Mikäli olisimme tehneet muita toimenpiteitä, muita asioita olisi saattanut tulla tietoomme, ja olisimme raportoineet ne Teille.

Mikään raportissa esitetty asia tai kohta ei ole suositus eikä niitä tule sellaisina ymmärtää. BDO ei vastaa siitä, miten raportin tuloksia mahdollisesti käytetään tai jätetään käyttämättä päätöksenteon tukena tai muussa tarkoituksessa.

Tämä raportti on tarkoitettu pelkästään kuntayhtymän johdon ja hallituksen sekä tarvittaessa sen jäsenkuntien / -kaupunkien johdon käyttöön eikä sitä tule antaa muiden, toimeksiannon toimenpiteiden sisällön ja tarkoituksen määrittämiseen osallistumattomien, käyttöön.

Raporttia ei saa antaa muille kuin edellä mainituille tahoille ennen BDO Oy:n etukäteistä kirjallista lupaa.

Mikäli teillä on raporttiin liittyviä kysymyksiä, kommentteja tai lisätietotarpeita pyydämme ottamaan yhteyttä Alpo Ronkaiseen puhelimitse 040 718 7836 tai sähköpostilla alpo.ronkainen@bdo.fi.

Kaikkien työhömmme osallistuneiden henkilöiden yhteistyöstä lämpimästi kiittäen,

BDO Oy

Alpo Ronkainen
Partner

KUNTAYHTYMÄN PERUSTIEDOT

Kuntayhtymästä

- ▶ Kuntayhtymän jäsenkunnat ovat Suonenjoen kaupunki ja Rautalammin kunta.
- ▶ Kuntayhtymän jäsenkunnat sijaitsevat Pohjois-Savon hyvinvointialueen alueella.
- ▶ Kuntayhtymän peruspääoma on 246 216,50 € (tilinpäätös 2021).
- ▶ Kuntayhtymän toimintatuotot olivat 28 462 028,54 € ja toimintakulut - 28 358 257,54 €, toimintakate 103 771,00 € (tilinpäätös 2021).
- ▶ Kuntayhtymän vieras pääoma oli 5 198 231,53 € (tilinpäätös 2021).

Kuntayhtymän toimitilat

- ▶ Kuntayhtymän taseessa ei ole kiinteistöjä taikka rakennuksia.

SELVITYKSEN JATKOTYÖSTÖN OSALTA MERKITYKSELLISET ASIAT

Jatkovaiheet

- ▶ BDO aloittaa päätöksentekoon liittyvien päätöspohjien valmistelun.
- ▶ BDO laatii purkamissopimusluonnoksen.
- ▶ Purkamissopimusluonnoksen liitteeksi arvio kuntayhtymän nettovarallisuudesta (kuntien jako-osasta).
- ▶ Mahdolliset kuntayhtymään jäävät sopimukset ja niiden päättäminen.
- ▶ 1.1.2023 selvityksestä hoitavien henkilöiden nimeäminen ja toiminnan järjestäminen (kuntayhtymässä ei henkilökuntaa 1.1.2023 jälkeen).

SOTE-UUDISTUKSEN KESKEINEN SISÄLTÖ JA VAIKUTUKSET

Järjestämisvastuun siirtyminen ja omaisuusjärjestelyt

- ▶ Vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon perus- ja erikoistason palveluista ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy hyvinvointialueille 1.1.2023. Jatkossa väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen olisi sekä kuntien että hyvinvointialueiden tehtävä.
- ▶ Kuntien ja kuntayhtymien on siirrettävä sote-toiminta, sopimukset ja irtaimisto ml. yhtiöiden osakkeet (voimaanpanolain 23 §:ssä säädettyin osin) hyvinvointialueelle 1.1.2023 lukien ilman korvausta. Sen sijaan kiinteistöt jäävät kuntien ja kuntayhtymien omistukseen.
- ▶ Vapaaehtoisiiin perusterveydenhoidon ja sosiaalitoimen *kuntayhtymiin sovelletaan kuntia koskevia säännöksiä*, jolloin nämä kuntayhtymät siirtävät alueelle em. toiminnan, irtaimen omaisuuden ja sopimukset. Mahdolliset **toimitilat** jäävät kuntayhtymän omaisuudeksi ja siirtyvät vuokrasopimuksen nojalla hyvinvointialueen hallintaan (3 + 1 v)
 - HE 241/2020 s. 895: Jos kunta/kuntayhtymä ei itse omistaisi tiloja, vaan ne olisivat sen hallinnassa toimitilojen hallintaan oikeuttavan sopimuksen perusteella, kunta/kuntayhtymä siirtäisi sopimuksen hyvinvointialueelle 25 §:n mukaisesti. Jos hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvaa toimintaa ja kunnan/kuntayhtymän muuta toimintaa olisi järjestetty samoissa toimitiloissa, kunnan/kuntayhtymän ja hyvinvointialueen tulisi sopia tilojen kustannusvastuun jakautumisesta esimerkiksi käytettävien tilojen suhteessa.
- ▶ Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen toimintaan liittyvä kunnan/kuntayhtymän omistama **irtaimisto** eli koneet, kalusteet, laitteet, materiaalit sekä immateriaaliset oikeudet ja muut luvat siirtyvät hyvinvointialueelle 1.1.2023 lukien. Siirtyvään irtaimistoon eivät kuulu osakeomistukset eräiden sosiaali- ja terveyspalveluja tuottavien osakeyhtiöiden osakkeita lukuun ottamatta. Irtaimen omaisuuden siirtymisestä voivat kunta/kuntayhtymä ja hyvinvointialue edellä mainittujen osakkeiden siirtymistä lukuun ottamatta sopia toisin. (osakkeista tarkemmin HE 241/2020 s. 897)
- Siirtyy sellaisen osakeyhtiön osakkeet, jotka kunta/kuntayhtymä omistaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämistä tai tuottamista varten. Lisäksi edellytettäisiin, että yhtiön tosiasiallinen päätoimiala on sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottaminen. Sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisena pidettäisiin myös sellaista osakeyhtiömuodossa toteutettua toimintaa, joka palvelee yksinomaan sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja jonka toiminta on välttämätön edellytys varsinaisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamiselle ja toteuttamiselle. Tällaisina ei kuitenkaan pidettäisi esimerkiksi kiinteistöosakeyhtiön tai ruokapalveluyhtiön osakkeita, mutta esim. Oy Apotti Ab siirtyy.
- Osakkeet, jotka kunta/kuntayhtymä omistaa työterveyshuoltolaissa säädettyjen velvoitteiden täyttämiseksi ei siirry
- ▶ Hyvinvointialueelle siirtyvät sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämiseen liittyvät **sopimukset** 1.1.2023 lukien, elleivät kunta/kuntayhtymä ja hyvinvointialue sovi toisin. (VPL 25 §, HE 241/2020 s. 898-)
 - Hyvinvointialueelle siirtyvät siten sen järjestämisvastuulle kuuluviin tehtäviin liittyvät sopimukset ja vastuut lähtökohtaisesti suoraan lain nojalla yleisseuraantona. Jos alueella arvioidaan sopimuksen muuttamista tai jakamista esimerkiksi tilanteessa, jossa sopimus liittyy myös kunnan muihin kuin hyvinvointialueelle siirtyviin tehtäviin, huomioon on otettava sopimuksen ehdot ja hankintalain säännökset. Hankintalaissa säädetään muun muassa sopimuksen muuttamisen edellytyksistä sopimuskauden aikana (hankintalain 136 §).
 - Jos sopimus liittyy myös kunnan/kuntayhtymän jäljellejääviin tehtäviin eikä sitä ole mahdollista siirtää tai jakaa, kunnan/kuntayhtymän on tehtävä esitys siitä, miten sopimukseen liittyvät vastuut jakautuisivat kunnan/kuntayhtymän ja hyvinvointialueen välillä sopimuksen voimassaoloajan.

SOTE-UUDISTUKSEN KESKEINEN SISÄLTÖ JA VAIKUTUKSET

Henkilöstö

- ▶ Hyvinvointialueen palvelukseen siirtyy kunnan/kuntayhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen henkilöstö.
- ▶ Lisäksi alueen palvelukseen siirtyy tukipalvelutehtävissä oleva henkilö, mikäli hänen tosiasiallisista työtehtävistä vähintään puolet on siirtyvään toimintaan liittyviä tukitehtäviä.
 - HE 241/2020 s. 891: Kuntien yhteisten tukipalvelujen osalta työntekijä siirtyisi hyvinvointialueen palvelukseen, jos henkilön nykytehtävistä vähintään puolet kohdistuu kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon tai pelastustoimen palveluihin. Tukipalveluiksi katsotaan kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon tai pelastustoimen toimintaa tukevat tehtävät kuten keskitetty ruokahuolto, siivous, laitehuolto, toimisto- ja hallintopalvelut, palkanlaskenta-, talous- ja henkilöstöhallinnon palvelut, ICT-palvelut, kiinteistötoimi, tekniset palvelut sekä lääketieteelliset laboratoriot ja kuvantamispalvelut.
- ▶ Henkilöstön luovutus tapahtuu liikkeenluovutusta koskevien periaatteiden mukaisesti.
- ▶ Hyvinvointialueille siirtyy myös niille siirtyvään henkilöstöön kohdistuva lomapalkkavelka.

Palveluiden järjestäminen ja tuottaminen hyvinvointialueella

- ▶ Hyvinvointialuelain 9 §:n mukaan jollei lailla toisin säädetä, hyvinvointialue voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse tai yhteistoiminnassa muiden hyvinvointialueiden kanssa tai hankkia ne sopimukseen perustuen muilta palvelun tuottajilta taikka tuottaa palvelusetelin perusteella.
- ▶ Hyvinvointialueet voivat tehdä yhteistyötä toistensa kanssa perustamalla yhteisen toimielimen tai viran, sopimalla viranomaistehtävän hoitamisesta taikka ostopalvelusopimuksen perusteella. Lisäksi hyvinvointialueet voivat perustaa hyvinvointiyhtymän tuottamaan tukipalveluja. Hyvinvointiyhtymälle ei voitaisi siirtää tehtävän järjestämisvastuuta.
- ▶ Lain esitöissä (s. 192-193) on todettu, että hyvinvointialue voi perustaa yhtiöitä omalla alueellaan lakisääteiseen tehtäväalaan liittyvissä tehtävissä ja siten, ettei toiminta vaarantaisi sen lakisääteisten tehtävien hoitoa. Hyvinvointialueissa säädetään kilpailuilla markkinoilla toimimisen edellytyksenä olevasta yhtiöittämisvelvollisuudesta sekä sitä koskevista poikkeuksista kuntalain tapaan.
- ▶ Hyvinvointialueen on varmistettava muun palveluntuottajan edellytykset huolehtia palveluiden tuottamisesta. Palvelujen hankintamenettelyyn sovelletaan hankintalakia, jota järjestämislaki täydentää.
- ▶ Hyvinvointialueet voivat hyödyntää sidosryhmäyksiköitä sen jälkeen, kun ne käyttävät yhtiöissä määräysvaltaa samalla tavoin kuin omiin toimipaikkoihinsa (HL 15 §). väliaikainen valmistelutoimielin (Vate) ei voi omistaa osakkeita, mutta voi valmistella aluevaltuustolle osakkeiden hankintaa sekä sidosryhmäyksiköiltä tehtäviä hankintoja.

KUNTAYHTYMÄN PURKAUTUMISPROSESSI ,YLEISTÄ

Kuntayhtymän purkautumisesta päättäminen

1. Valtuustojen päätös kuntayhtymän purkamisesta

- ▶ Kuntalain ja perussopimuksen mukaisesti kuntayhtymän purkamisesta päättävät jäsenkuntien valtuustot. Purkaminen ei vaadi erityisiä syitä.
- ▶ Kun jäsenkunnat ovat päättäneet purkautumisesta, noudatetaan prosessissa perussopimuksessa sovittua tapaa:
 - ▶ Kuntayhtymän perussopimukseen ei ole otettu mainintaa purkamissopimuksesta, mutta käytännössä tällainen on tarkoituksenmukaista laatia.
 - ▶ Laaditaan purkamissopimus, joka hyväksytään jäsenkuntien valtuustoissa.
 - ▶ Aloitetaan selvitysmenettely ja laaditaan loppuselvitys.
 - ▶ Loppuselvitys ja viimeinen tilinpäätös hyväksytään jäsenkuntien valtuustoissa.
- ▶ Sille ei ole estettä, että päätös kuntayhtymän purkamisesta ja purkusopimus hyväksytään samanaikaisesti jäsenkuntien valtuustoissa.

- ▶ Selvitettävät asiat ja tehtävät toimenpiteet
 - ▶ Varojen ja velkojen selvittäminen
 - ▶ Velkojen maksu taikka niiden siirrettävyyden arviointi
 - ▶ Omaisuuden arvon määrittely
 - ▶ Mahdollinen omaisuuden realisointi
 - ▶ Tukipalveluiden (esim. it-järjestelmät) arviointi ja irtisanominen (taikka siirtäminen).
 - ▶ Purkautumisen verotuksellisten asioiden arviointi (alv, mahdollinen varainsiirtovero yms.).
- ▶ Selvitystyön tavoitteena on karkeasti ottaen määrittää kuntayhtymän nettovarallisuus ja se, miten varallisuus jaetaan kunnille.
- ▶ Perussopimuksen mukaisesti kuntayhtymän varat, joita ei tarvita loppuselvityksen kustannusten ja velkojen suorittamiseen eikä sitoumusten täyttämiseen, jaetaan jäsenkunnille peruspääomaosuuksien suhteessa. Jos kustannusten ja velkojen suorittamiseen sekä sitoumusten täyttämiseen tarvittava määrä on varoja suurempi, jäsenkunnat ovat velvolliset suorittamaan erotuksen edellä mainittujen osuuksien suhteessa.

Jäsenkuntien päätökset loppuselvityksestä

- ▶ Purkamissopimuksen jälkeen laaditaan kuntayhtymän loppuselvitys.
- ▶ Purkautuvan kuntayhtymän tilintarkastaja hoitaa sopimuksensa mukaisesti kuntayhtymän viimeisen kalenterivuoden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen ja laatii tilintarkastuskertomuksen.
- ▶ Tilinpäätöksen allekirjoittavat jäsenkuntien hallitukset ja kunnan/kaupunginjohtajat, jos kuntayhtymä puretaan jakamalla sen varat, velat ja veloitteet jäsenkunnille.
- ▶ Perussopimuksen mukaisesti loppuselvitys, viimeinen tilinpäätös ja vastuuvapaus käsitellään valtuustoissa.

KUNTAYHTYMÄN PURKAUTUMISPROSESSISSA HUOMIOITAVIA ERITYISKYSYMYKSIÄ

Päätöksenteko 1.1.2023 jälkeen

- ▶ Kuntayhtymässä ei ole henkilöstöä 1.1.2023 alkaen. Ratkaistavana kysymyksenä on, miten järjestetään muun muassa taloushallinto, kirjanpito, laskujen maksaminen sekä tilinpäätöksen 2022 ja lopputilityksen valmistelu.
- ▶ Perussopimuksen mukaan loppuselvitystoimista vastaa kuntayhtymän hallitus, jollei jäsenkuntien välillä sovita muusta järjestelystä. Kuntalain mukaan loppuselvitykseen liittyviä asioita valmistelevat henkilöt valitsee ja palkkaa yhtymähallitus tai muu perussopimuksessa nimetty toimielin siihen varattujen määrärahojen puitteissa.
- ▶ Kuntalaki ei erikseen säädi siitä, tuleeko loppuselvitystä valmistelevien henkilöiden olla virka- tai työsuhteessa kuntayhtymään taikka voidaan palvelut ostaa ulkopuolelta.
- ▶ Emme näe estettä, että hallitus päättää ostaa loppuselvityksen valmisteluun liittyvän henkilötyöpanoksen joko hyvinvointialueelta taikka joltain jäsenkunnalta. Nähdäksemme purkautumissopimuksessa voidaan sopia siitä, että loppuselvitystä valmistelevien henkilöiden ei tarvitse olla virkasuhteessa kuntayhtymään.
- ▶ Viime kädessä hallitus vastaa päättävänä toimielimenä kuntayhtymän loppuselvitykseen liittyvistä seikoista. Hallituksen toimikausi ei pääty 1.1.2023.

Esityslistojen ja pöytäkirjojen nähtäville saattaminen 1.1.2023 jälkeen

- ▶ Saatujen tietojen mukaan kuntayhtymän internetsivut lakkaavat käytöstä 1.1.2023 alkaen.
- ▶ Kuntalain mukaisesti kuntayhtymän esitys- ja päätöspöytäkirjat tulisivat olla saatavissa yleisestä verkosta.
- ▶ Tältä osin suosittelemme, että internetsivujen toimittajan kanssa pyritään sopimaan siitä, että internetsivut voisivat olla käytössä myös esimerkiksi 1.4.2023 saakka taikka, että internetsivut ohjaavat jäsenkuntien sivuille, jonne avataan erillinen kohta kuntayhtymän esityslistoille ja pöytäkirjoille 1.1.2023 jälkeiselle ajalle.

KUNTAYHTYMÄN PURKAUTUMISPROSESSISSA HUOMIOITAVIA ERITYISKYSYMYKSIÄ

Potilastietojen siirtyminen ja tietosuoja

- ▶ Sote-uudistuksessa hyvinvointialue on tietosuoja-asetuksessa tarkoitettu rekisterinpitäjä sen järjestämisvastuulle kuuluvassa toiminnassa syntyneille sekä sille kuntien ja kuntayhtymien hallinnasta siirtyneille sosiaali- ja terveydenhuollon asiakas- ja potilastiedoille.
- ▶ Sote-voimaanpanolain 64 §:n mukaisesti Kunnan järjestämisvastuulle kuuluvassa toiminnassa syntyneet asiakas- ja potilasasiakirjat ja niihin liittyvät hallinnolliset asiakirjat sekä kunnan hallinnassa olevat yksityisiltä palveluntuottajilta siirtyneet asiakas- ja potilasasiakirjat siirtyvät sen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisestä vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueeseen kunta kuuluu.
- ▶ Kuntayhtymän hallinnassa olevat 1 momentissa tarkoitettut asiakirjat siirtyvät vastaavasti sen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämisestä vastaavalle toimivaltaiselle viranomaiselle, jonka alueeseen kuntayhtymä kuuluu.
- ▶ Hallituksen esityksen mukaan edellä oleva säännös koskisi kunnan ja kuntayhtymän järjestämisvastuulle kuuluvassa toiminnassa syntyneitä asiakas- ja potilasasiakirjoja sekä niiden hallinnassa olevia yksityisten palveluntuottajien asiakas- ja potilasasiakirjoja. Asiakas- ja potilasasiakirjoihin liittyvillä hallinnollisilla asiakirjoilla tarkoitettaisiin esimerkiksi muistutuksiin, kanteluihin tai muihin yhteydenottoihin annettuja vastauksia, joita ei määritellä asiakas- tai potilasasiakirjoiksi. Lisäksi säännös koskisi purkautuvien kuntayhtymien muita asiakirjoja, joita ovat esimerkiksi kuntayhtymän perustamiseen, hallintoon ja talouteen liittyvät asiakirjat.

YHTEYSTIEDOT

Alpo Ronkainen
Partner
BDO Oy
040 718 7836
alpo.ronkainen@bdo.fi

BDO Oy (y-tunnus 2776089-4) on suomalainen osakeyhtiö ja itsenäinen jäsenyhtiö BDO International Limitedissä, joka on Yhdistyneen kuningaskunnan lakien mukainen yhtiö (company limited by guarantee). BDO Auditor Oy ja BDO Consulting Oy ovat BDO Oy:n tytäryhtiöitä. BDO Oy on osa kansainvälistä, itsenäisistä jäsenyrityksistä koostuvaa BDO verkostoa. BDO on tavaramerkki BDO verkostolle ja yhteinen nimi sekä kansainväliselle jäsenyritysten verkostolle, että kunkin maan jäsenyritykselle.